

Uredništvo
in upravnništvo:
Koledvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Štatisopna peti-
vrsta 4 kr., pri
vsakratnem po-
navljanju daju se
popust.

Ljubljanski List

Velja
za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 226.

V Ljubljani v četrtek, 27. novembra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrijek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gl. — 50
za donašane v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gl. — 85

Hrvatje v Budimpešti.

Iz ogerske stolnice dohajajo nam zanimljive vesti o postopanju hrvatske večine nasproti ogerski vladi. Trdno prepričana, da se z vpitjem in odurnim kričanjem ne dá ničesar doseči, vztraja večina hrvatskih zastopnikov na temelju zakonite nagodbe z Ogersko; na tej podlagi naperja svoje moči, da povzdigne blagostanje svojega naroda ter podpira one težnje in želje, katere izreka narod hrvatski. Sedaj bivajo izvoljenci hrvatske kraljevine v ogerski stolnici, kjer imajo skoro vsak dan važna posvetovanja gledé svoje domovine. V ponedeljek zjutraj zbrali so se hrvatski zastopniki v klubu liberalne stranke in od tod *in corpore* se podali v palačo ministerskega predsednika, kjer so voditelju ogerske politike Tiszi napravili običajni obisk. Predsednik hrvatskega kluba, L. Vukotinić, ogovoril je pri tej priliki ministerskega predsednika takó-le:

Listek.

Mladostni spomini.

(Berilo v ljubljanskem »literarno-zabavnem klubu«.
Čital prof. F. Šuklje.)

(Dalje.)

Zbrali so nas zopet in za jednim velikim skednjem čakali smo, kedaj nas zopet pozovejo naprej v bojno vrsto. Granate so švigale nad našimi glavami, sem ter tja se je tudi katera razletela v našem obližju, toda štajerskih veseljakov ta koncert nikakor ni motil, šalili so se, kakor da bi sedeli pri kozarci vinca v domači kleti, in glasno veselje je vzkipelo do vrhunca, ko je nekdo iz naše kompanije v detelji bil ujel mladega, dolgouhega zajčka. Dolgo se vé da ta zabava ni trajala.

Kajti moja kompanija dobí sedaj povelje, razdeliti se v »plänklerje« ter v raztresenem vojnem redu se lotiti Prusov, ki so zopet začeli prodirati iz gozda. Stal sem na desnem krilu in bil sem četovodja v prvem »ketten-gliedu«; postavljeni smo bili na ta način, da je desno krilo najbližje bilo sovražniku. Daljave med posameznimi verižnimi člani (*Ketten-*

Vaša ekscelenc! Za časa zadnjih volitev pokazala se je velika pometnja pojmov in strastna razburjenost pri vseh volilcih in nevolilcih, ki je delovala na to, da se oslabí princip unije in da se omehčajo, ali pa celo raztrgajo vezi z Ogersko. V kljub temu je zmagal zdrav razum in narodna stranka je zmagonosna prestala volitve. Da se ta zmaga plodunosno uporabi in deloma razburjeno javno mnenje potolaži, treba je samo činjenic, hitrih in zdatnih činjenic in to tem bolj, ker nasprotna stranka vedno in neprestano agitira in ruje. Narodna stranka, ki stoji nepremakljivo na temelju zakona, smatra za svojo najsvetejšo dolžnost, ohraniti nagodbeni zakon in delovati na to, da se povsodi spoštuje, da se nastala nesporazumljenja, nejasnosti in premljenja zakonitim potom poravnajo in vpeleje take definitivne razmere, ki bodo v prihodnosti nemogoče stvorile kalenje prijateljstva med Ogersko in Hrvatsko. Davki se pri sedanjih razmerah skoro ne dajo znižati, a uprava te stroke zamore dati marsikatera olajševanja, katerih moramo v raznih slučajih ravno za Hrvatsko jako želeti.

Da zamore dežela davke plačevati, je neobhodno potrebno, da se oziramo na materialni razvoj. Ker so pa ravno te zadeve skupne, zato je tembolj naša dolžnost, da Vašo ekscelenco opozarjamo na gospodarstveno politiko, katera naj se tako uredi, da bode povspeševala produkcijo, promet in kupčijo Hrvatske. Posebno za to stroko si dovoljujemo prositi varstva in sodelovanja Vaše ekscelence in skupne vlade; ob jednom pa zatrjujemo, da bode narodna stranka, vedno zvesta zakonu, nespremenjeno varovala obstoječe razmere z Ogersko in odbijala vse napade nanje, s trdnim upanjem, da bode ta lojalni in najboljši trud imel najboljši vspeh. Končajte svoj govor, kličem po stari hrvatski navadi: »Živio naš ministerski predsednik Tisza! Živio!«

Tisza, ki je hrvatske poslance bil sprejel

glieder) bilo je s prva deset korakov. Toda uže pri tej priliki se je pokazalo in spoznal sem to kmalu navzlic svoji mladosti, da s svojim strelnim orožjem in z neprimerno svojo taktiko nisem bil kos mirnim in izvrstno izvežbanim pruskim strelcem. Pač so naši fantje hrabro spolnovali svojo dolžnost, in sam morem reči o lastni osebi, da sem še dokaj mirno meril in streljal, dasi nisem mogel razločiti za drevjem skritih sovražnikov. Toda streljanje postane čedalje hujše, sedaj nas primejo Prusi tudi z druge strani, situacija naša je vedno bolj kočljiva, vedno nadležnejše ti brenčé vražje krogle okolo ušes, tú in tam začuješ kratek vzklic — tovariša, sosedu morda zadela je usodna svinčenka, in stoj! za teboj vpitje, glasni klici: »Nazaj, nazaj!« in signal, da se je umakniti sovražniku. Povedal sem uže, da sem s tremi možmi najbližji stal Prusom, ozrem se nazaj in vidim, da se vse valí, vse drví nazaj proti Maslovédu. Poznal sem najglavnejše točke vojaškega reglementa in toliko sem znal, da vojak tudi pri umikanju ne sme prenehati s streljanjem. S prva sem se držal te zapovedi, toda kmalu mi je presedalo. Jeden zadnjih sem bil, svinčene muhe so se vrtele po zraku, kakor snežinke pri metelici; izmed mojih treh tovari-

shodnih s hrvatskim ministrom K. Bedekovičem, je odgovoril:

»Zahvalim se Vam, da ste se potrudili k meni. Zagotavljam Vas, da je tu vsakdo z veseljem čul o izidu volitev, posebno pa o tem, da je narodna stranka na podlagi zakona energično postopala. Bodite prepričani, da kolikor bolj bode Hrvatska in Slavonija kazala, da hoče obdržati unijo dežel krone svetega Štefana, tembolj bode zadela pri nas na podporo. Kar zadene vladu, Vas zagotavljam, da tudi ona nagodbeni zakon čuva z vsemi silami in da bode vselej pripravljena, pospeševati želje Hrvatske, katere so v soglasji z blagrom vseh dežel ogerske krone. Priporočam se Vaši prijaznosti!«

Potem se je pričel privatni razgovor, ki je bil jako srčen in domač. Jako zadovoljni so zapustili poslanci palačo ministerskega predsednika. Od tod so se podali v finančno ministerstvo, kjer so pohodili ministra grofa Julija Szápáryja. Tu je Vukotinić posebno poudarjal potrebo preustrojbe izterjanja davkov na Hrvatskem in priporočal ministru, da naj gleda na revno njihovo domovino, kjer marsikateri organi pri davčnih uradih ne postopajo prav z ljudstvom.

Finančni minister je poslance zagotovil, da bode vse stvoril, da zadovolji želje, ravno kar mu izražene, in odpravi nedostatke, ki so mu bili označeni.

Zapustivši grofa Szápáryja šla je družba k ministru deželne brambe, kateri pa ni bil pri domu. Zato so se peljali k kupčijskemu ministru, grofu Pavlu Szechenyju, komur so tudi naredili svoj poklon in izrekli one težnje, katere so v tej stroki najbolj nujne postale za trojedino kraljevino.

Povsodi so bili odlični možje hrvatski najbolj laskavo sprejeti, in ni dvojiti, da se bode v kratkem marsikaj važnega ukrenilo in izdale marsikatero plodonosne naredbe za

šev zvrnila sta se uže dva: Kač in Blaznik jima je bilo ime. Teči treba, fant, ako hočeš odnesti svojo kožo! Ali po českem blatu gaziti je težavno delo, in vrhu tega me je oviral tornister. Nisem se dolgo premišljeval, tja sem ga zakadil, dasi je bil ves moj denar v njem spravljen, in potem vzel sem stopala pod ramo ter tekkel, tekkel, kakor konj pri dirki! In sreča mi je bila mila, dve krogli sicer prebile sta mi plašč pri tej priliki, toda kmalu sem jo bil prisopihal k svojim tovarišem, kateri so med tem dobili toliko podpore, da so se z nova mogli meriti s preširnim protivnikom.

Prva lekcija je to bila za nas, veliko móž je padlo v ominoznem jarku, kateri drží z gozdnega roba proti Maslovédu, in tedaj so nam privoščili nekoliko počitka. V zavetju za neko večjo hišo se je kompanija raliirala in klicali so nas zaporedoma z imenom. Marsikedo se ni več oglasil, postelja mu je bila postljana na česki zemlji. Toda odkrito povem, da je tak »rappel« kaj malo prijeten!

Ali, oddahnili smo se, nazaj tedaj ter puško zopet v roke! Stali smo pri precej velikem poslopju, baje je bila kaka graščinska pristava. Razgled odtod je bil jako ugoden, ker se sploh nikdar ne sme pozabiti, da

Hrvatsko. Dosegli so jih hrvatski zastopniki s svojimi mirnim, politično preudarjenim postopanjem na podlagi zakona!

—i.—

O napravi „kmetских domov“

tudi v slovenskih pokrajinah poslal je prijatelj „Ljubljanskemu Listu“, opirajoč se na statistično razpravo o latifundijah veleposestnikov, koju je dvorni svetnik Inama-Sternegg te dni prijavil v „Statistische Monatsschrift“, nekoliko precej obširnih člankov. Dasi se ne ujemamo po polnem z njegovo argumentacijo, misleč, da vprašanje kmetских domov za naše razmere še ni dokaj godno, objavljamo vendar, pisatelju in stvari na ljubo, nekoliko iz njegove razprave. Med drugim pravi:

Ninna cosa costa più cara, di quella cui comprano le preghiere, slöve običajni italijanski pregovor. Mi dostavljamo, da nobena postava ne more koristiti bolj obubožanemu narodu kot ona videzno reakcionarna o nedotakljivosti kmetij v velikosti, ki morejo rediti jedno družino; kajti svobodni narod sam kliče jo s solznimi očmi: „Rešite nas oderuštva, dajte nam skorijo suhega kruha, več ne zahtevamo!“

Kako napačno je tolmačil svobodni narod svojo posestno svobodo, kaže nam državna statistika, ki uči v svojem najnovjšem izkazu, da se je za 25% pomnožilo veliko posestvo, razume se, na groblji posameznih kmetских posestnikov. Koliko posameznih kmetij napravi stoprv jedno veliko posestvo, razvidimo iz državnih davkov. Jedno veliko posestvo plačuje najmanj tisoč goldinarjev davka v jednom katastralnem okraju; jasno je torej, da je to davščina dvajsetih posamnih kmetij.

Statistika uči dalje, da je le polovica velikih posestev v plemenitaških rokah in da jih imajo samostani in cerkve le 77. Ako vzamemo v poštev, da so bila velika posestva pred 1848. letom skoro izključivo plemenitaška, vidimo žalosten propad kmetstva v kratki dobi 36 let.

Zanimljiv je dalje pogled v posamezne provincije gledé velikega posestva.

Cislajtanijska šteje vкупno 1133 velikih posestnikov, med temi jih je na Nižjem Avstrijskem 11%, na Moravskem 12% in največje število 29% na Českem.

V poslednji deželi nahajajo se torej največja posestva, ondi je namreč povrh 39 velikih posestnikov, ki imajo skupaj 466 posestev. Planinske dežele — uči statistika — štejejo primeroma najmenj velikih posestev.

Ravno poslednje je, akoravno videzno, skrivno vendar, najbolj žalostno spričevalo o tamošnjem kmetstvu. Kjer ni velikih kmetij,

Maslovéd leži bolj na višavi. Kamor gledaš, povsod grom in strel! Sedaj združuje armadno vodstvo veliko baterij na jednom mestu; koncentrično obsipajo gozdno liziéro s svojimi projektili. Bil je prizor, katerega nikdar ne bodem pozabil, če bi prav dočakal Metuzalemsko starost! Nad sto topov nakupičenih v jedni poziciji, razgrajajoč in togotivši se, kakor da bi Belcebub cel oddelek svojih rogatih kosmatinov bil poslal na zemeljsko površje, uprav peklenski grom, med tem pa čudni zvoki raket, slični onim, kateri nastajajo, ako z vso silo platno trgaš. Vse to proti gozdnemu robu, — gospodje Prusi, gosto drevje naposled vendar ni prevarno zavetje, dolgo ne bodete mogli stegavati se v njegovi hladni sencí!

A glej, kaj je to? Stotnik iz generalnega štaba, kateri je prijahal, da poišče našega polkovnika W. Stal sem nekoliko korakov od njega, in še danes mi doní po ušesu povelje, katero mu je izročil: *Herr Oberst, melde gehorsamst, Hartung in dichten Schwärmen vordringen!* glasi se poročilo. Nisem čakal komande, znal sem, na kako pojedino nas vabijo, bajonet sem zasadi na puško, in res, trobenta zopet zapoje, kliče nas k naskoku!

Bilo je okolo 11. ure, ko smo nastopili težavno pot proti svipskemu gozdu. Tovaršije

a tudi nezadovoljnih malih posestnikov, ondi je le tretje mogoče, da so razcepljena tu kmetська posestva v tako majhne parcele, ki povprečno ne garantujejo eksistence kmetstvu.

Poslednje pa je *casus belli* najnovjše politike proti videzno blagi posestni svobodi. Ker se prišteva naša slovenska domovina planinskim deželam, veljajo žalibože ti dokazi tudi nam Slovencem.

Kjer životari le malo kmetstvo na neravno rodovitni zemlji, ki je vsled planinskega podnebja naj bolje izpostavljena naturalnim nezgodam, kjer je vsled pomanjkanja kapitala, omike in nepremagljive tuje konkurence narodna industrija in kupčija skoro nemožna, ondi se spreminja narod navzlic največji marljivosti v obupen proletarijat, ki životari od danes do jutri. Ker ne moremo osrečiti svoj blagi slovenski narod z materijalnim blagostanom, ker imamo zapisano na naših političnih zastavah duševno narodno svobodo, naravno je, da bode naša največja skrb, da si ohranimo ta narod sami, da mu zavarujemo po postavah eksistenco, sicer se nam pripeti lahko, da se borimo nek dan samo za političen program, narod samizginil nam je pred tem v brezno proletarijata, kateremu je brez koristi idealna ali tudi resnična narodna svoboda.

Slovenski *ager publicus*, naši narodni domovi nedotakljivi, nepremakljivi so jedino zaščitje naše narodnosti, sicer postanemo narod brez domovja, proseč milosti materijalne pred tujim pragom, svobode narodne za narod, ki je ne razume več.

Možje slovenski, ki se trudite za blagor naroda našega, kličemo vam na potu v državni zbor s prislovico rimljansko v pričetem vašem kmetském reformatorskem delu: *Ite avibus bonis!* in vrnite se v bodoče deželno zborovanje z definitivnim svojim programom!

Rodoljub.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Z Dunaja se poroča, da sta predsednik državnega zbora dr. Smolka ter podpredsednik baron Goedel-Lannoy uže zopet prevzela svoje funkcije v predsedništvu zbornice poslancev. — Čim bolj se približava dan otvorjenja državnega zbora, tim bolj se množi vesti o predlogih, o katerih bode razpravljal zbor ter o trajanji posvetovanj. Dunajski listi javljajo, da bode državni zbor dné 20ega decembra zopet preložen do sredi januarija, da se torej ne bodo mogli pred božičem rešiti obširnejši predmeti.

V velikem posestvu gališkem vršila se je predvčerajšnjem za volilni okraj Kolomea-

pač ni manjkalo, bataljon pri bataljonu, vse se valí proti gozdu.

Daljave do svipskega gozda bilo je morda 1500 korakov. Naskočili smo ga po tedanji neumestni taktiki v gostih masah, ne da bi naskok bili pričeli z bojem v raztresenem bojnem redu ter ga pripravljali z intenzivnim streljanjem. Res da nas je bilo vsaj trikrat več nego pruskih braniteljev, res da se je naš polk odlikoval tudi pri tej priliki po svoji navadni hrabrosti; ali nam nasproti stali so oddelki divizije Franseckega, in pruski general je vzgledno branil svojo pozicijo. Kar sem doživel v teh trenutkih, mi je neizbrisno v dušo vtisneno. Premeriti nam je bilo žitno polje, težko smo se pomikali po črni, zmočeni prsti. Nemogoče, da bi se spustili v tek; skoro melanholično obdelovali so tamburji boben, trobente dajale so signal k naskoku počasno, raztegnjeno. Niti jedna puška ni počila z naše strani, sovražnik pa, kojega sedaj tudi naša artilerijani več nadlegovala, začel nas je obsipati s svojimi krogli. Videl sem naše fante, nekateri so čakali naprej molili, češ, morda bode on obdržal sovražno svinčenko! Tik znamenja „bridke martre“ držala je naša pot, in je vzdihnil marsikateri tovariš: „Oj sveta Marija, pomagaj!“ Tesno mi je pri srci,

Sniatyn-Horodenka volitev poslanca v državni zbor namesto poslanca dr. Krysztowicza, kateri je odložil svoj mandat. Izvoljen je grajščak Jakob Romaszkan, znan kot izvrsten ekonom.

Ogerski državni zbor pričel bode jutri proračunsko debato. Najbrže rešen bode budget še pred novim letom, tako da ministerstvu ne bode treba zahtevati indemitete za prihodnji četrt leta. Vse stranke pripravljajo se na budgetno razpravo, katera bode trajala najbrže tri tedne.

Hrvatski listi z veseljem pozdravljajo prijateljsko občenje hrvatskih zastopnikov z vladnimi krogi ogerskimi, veleč, da le v dobrem sporazumljenju z Ogersko je na Hrvatskem mogoča vspešna in blagodejna gospodarstvena politika.

Tuje dežele.

Na Nemškem vršilo se bode prihodnje leto novo brojenje prebivalstva. Glavna svrha temu brojenju bode statistika ubožcev, katera bode knezu Bismarcku služila kot podlaga pri sestavi zakonskega načrta o reformi preskrbovanja ubožcev. Bismarck hoče olajšati breme občinam ter ga naložiti državi.

Predsednikom danes otvorivšega se italijanskega senata imenovan je 77letni general Durando, kateri je bil od leta 1862 do 1865 minister vnanjih zadev, naposled predsednik najvišjega vojnega sodišča v Rimu. Ministerstvo imenovalo bode znaten broj novih senatorjev. — Za zboljšanje zdravstvenih razmer v Napolji zahtevala bode vlada 50 milijonov frankov.

V grški komori interpeloval je predvčerajšnjem poslanec Zenopulos vlado, je-li je istinita vēst o političnem zblizenju Grške ter Avstro-Ogerske. Debata o tej interpelaciji vršila se bode čez nekoliko dnij.

Iz Aleksandrije se javlja, da nameravajo Angleži razven ekspedicije v Kartum ob jednom poslati vojni oddelek proti okrajem Tamarib, Sinkat in Tokar. V to svrho pride 2000 mož iz Indije v Suakin. Ta ekspedicija ima namen, zaprečiti združenje nekaterih ustaških čet z vojsko Mahdijevo.

Dopisi.

Iz Maribora, 25. novembra. (Izv. dop.) Preteklo nedeljo popoludne zborovalo je v tukajšnji čitalnici „Slovensko pevska društvo“, čegar sedež je zdaj v Ptujih.

Predsednik čitalnice je obilo došle članove „pevskega društva“ pozdravil s toplimi besedami, narisal v kratkih, krepkih besedah pomen „pevskega društva“ ter izrekal nadejo, da bode tega društva delovanje vspešno, v čast in blagor naroda slovenskega in konečno spodbudno zaklical društvu: Krepko naprej!

sedaj vidim jih padati uboge naše fante, slišim bolestne vzklice, silna življenjska nevarnost prešinja mi dušo. Ali le jedna želja me navdaja, da bi dospel do gozdnega roba, da bi osebno se mogel meriti s protivnikom. In, bližamo se svojemu cilju! Hitreje in hitreje zapoje trobenta, sedaj jih razločujem pruske „pickelhaube“ tam za smerekami, kakih 150 korakov smo še oddaljeni, in glasen: urá, ponavljan iz tisočerihi grl, razlega se po zraku! Sedaj v divjem teku na dušmanina, sedaj te imamo, sedaj gorjé tebi! Ob gozdnem robu smo, toda — braniteljev njegovih ne vidimo; pač mrtvih veliko — poznalo se je, da je naše vrlo topničarstvo imelo obilo posla — ranjenih cele kupe, toda kar je bilo še za boj sposobnega, vse se je umaknilo ter nas čakalo pri drugem klanci. Tudi Avstrijci ležali so tam okolo. Lieutenant de V., katerega sem se sploh vestno držal, pripognil se je k jednomu mrtvemu avstrijskemu častniku, baje od 12. polka, misleč da pripada našemu regimentu. Še ga imam pred očmi, na leh ležečega, nemeга in mrtvega, sabljo še krčevito v desnici, v otrpnelem očesu srd in bojeviti upor!

(Konec prihodnjie.)

Na to je predsednik dozdanejšega odbora otvoril zborovanje, pojasnil namere, katere so imeli ustanovitelji „Slovenskega pevskega društva“ pred očmi, da namreč društvo pospešuje in neguje narodno petje in glasbo. — To je velike pomembe. Društvu more vsakdo pristopiti; članovi društvu morejo biti tudi dame, kakor se je to že zgodilo v Ptujih in v Ormoži. Naj bi te vrle domorodkinje posnemale tudi druge!

Govornik je omenjal, da se je v prejšnjih časih mnogo bolj gojilo slovensko petje. Učeca se mladež združevala se je, napravljala pevске zборе, katerih izborna petje je daleč na okolo slovelo. Zdaj pa se slovensko petje vedno bolj zanemarija, krasne narodne pesni se izgubljajo, pozabljajo. To se mora predu-gačiti. In „Slovensko pevsko društvo“ bode imelo nalog, gojiti petje, reševati narodne pesni pozabljenosti.

Do zdaj so bile sicer na mnogih krajih uže pevška društva, in vspešno je bilo tudi njih delovanje, a zdaj se morajo vsa ta društva organizovati. To društvo delovalo bode na to, da se bode povsodi gojilo petje, posamna pevška društva bodo kot članovi jednega telesa, kakor deli jedne mreže, katera se razprostira čez vse slovenske pokrajine, vsa društva morajo se združiti v jedno celoto. Ker pa je do zdaj še premalo takih posamnih društev, delalo bode to društvo na to, da se ustanovijo.

Kadar se priredi kaka slavnost, dobila bodo vsa društva nalog, da si privadijo iste pesni. Društveni pevovodja obiskaval bode časih posamna društva, da jih privadi njegovemu vodstvu. Kadar se priredi kaka posebna slavnost, tedaj se združijo zborovi posamnih društev v jeden zbor, kakeršnega do zdaj Slovenci še niso imeli.

Gojitev narodnega petja pa unema tudi narodni čut, ljubezen do domovine. Vsakdo torej, komur je na srcu prospeh in blagor naroda slovenskega, podpira naj po svojih močeh to društvo.

Iz poročila tajnikovega se razvidi, da ima društvo do zdaj 109 članov; med temi sta dva ustanovnika, namreč g. Božidar Rajč in Mihael Vošnjak (ustanovnik je, kdor plača 25 gld.), 68 delujočih članov (kateri plačujejo na leto 1 gld., in oni morajo pri petji sodelovati) in 39 podpornih članov (kateri plačujejo na leto 2 gld.).

V odbor so bili izvoljeni gg.: St. Pirnat v Ptujih (predsednikom), znan Ljubljančanom in posebnim dunajskim Slovanom kot vzgleden baritonist; dr. Gross, Stergar, Romič in Pokrekar v Ptujih; Majcen v Mariboru; dr. Žižek v Ormoži; Škoflek iz Savinjske doline in Valenta v Ljubljani; — kot namestniki gg.: Lešnik in Čuček v Ptujih; Freuensfeld v Ljutomeru in Marin v Brežicah.

Zvečer priredilo je društvo koncert z zelo zanimljivim, obširnim vzpredom. Dvorana bila je natlačena polna. Da so se vse točke vzpreda izvele s toliko natančnostjo, kakeršna je najti samo pri najbolj izvežbanih zborovih, mi ni treba omenjati. Vse je strmelno, vse občudovalo te krepke, mило doneče glasove.

Osebito pa so se odlikovale v petji dame; njih melodiozni glasovi sezali so prav do srca.

Ta večer ostal bode gotovo vsakemu dolgo v spominu. Hvala vam, vrli pevci in pevke, za tako zabaven večer!

Konečno zakličemo društvu: *Vivat, crescat, floreat!*

Razne vesti.

— (Dva človeka sta zgorela) dne 24. t. m. v Reithu, kakor se poroča iz Linca. Ko je ogenj nastal, spala sta dva hlapca v hlevu in se nista tako dolgo prebudila, da je plamen uže okolo njiju švigal, tedaj pa jih nihče ni mogel več rešiti.

— (Volkovi so mesto napali.) „Budapesti Hirlap“ priobčuje naslednjo, komaj verjetno vest: V mestu Homonav v ceplinskem okraju vršil

se je slednjo nedeljo strašen boj. Ko so se ljudje v cerkvi zbrali, prišlo je 120 volkov v mesto in celó pred cerkev so si upali. Prestrašeno ljudstvo je zaprlo cerkvena vrata; v Homoni nastavljeni ulanci so na konjih prihitali na pomoč; a sestradani volkovi napali so vojake ter razmesarili dva vojaka in sedem konj. Še le proti večeru je zverjad zapustila mesto.

— (Šolstvo v Ogerski.) Iz poročila ogerskega naučnega ministerstva posnemamo te podatke: V l. 1883 je v Ogerski odpadlo na vsak kvadratni kilometer in na 48,7 prebivalcev 7,99 odstotkov za šolo godnih otrok. V l. 1869 je šolo obiskovalo 1152115 = 50,42 odstotkov za šolo godnih otrok, v l. 1883 pa 1756836 otrok, torej 78,34 odstotkov. V l. 1869 ni imelo nobene šole 1598 občin, v l. 1883 samo 270 občin. Število učiteljev je znašalo v l. 1869 17792, v l. 1883 22984. Učiteljskih pripravnic je bilo v l. 1869 46, v letu 1883 pa 53 za učitelje, 17 za učiteljice, 24 državnih, 46 konfesijonelnih. V l. 1869 so te imele 1556 obiskovalcev, v l. 1883 pa 3594.

— (Moltke se je ustrelil!) A ne slavni pruski strateg. V Jicinu ustrelil se je te dni tam bivajoči umirovljeni deželno-brambovski major baron Moltke. Zmešalo se mu je v glavi, ko je zvršil samomor.

— (Čudovita votlina.) V Merceru County, v državi Minnesotti, kakih dvajset milj od kraja Stanson našli so pred kratkim votlino, v kateri je ležal iz cedrovega lesa rezljan malik, več koncev od kopja iz medu in lesen mlin za žito, kakeršne so rabili stari Egipčani.

— (To je zadosten uzrok!) V Frankobrodu na M. ločila sta se te dni zaročenca, katera sta uživala skup samo štirinajst dni zakona sladkosti. Ponižna in ljubezniva nevesta je zamolčala ženinu, da je imela uže devet nezakonskih otrok. In to se je soprogu zdel zadosten uzrok, da se loči od svoje zamolčljive družice.

— (Živ pokopan.) V Knocku blizu Belfasta zaprli so nekega moža z imenom Lowther, njegovo ženo in njiju taščo, ker so bili obdolženi, da so pokopali živega deset dni starega otroka. Lowther, otrokov oca, prinesel je grobokopu v Knocku zaboj, v katerem je, kakor je trdil, truplo mrtvorojenca in izrekel je željo, naj ga pokoplje. V tem ko je grobokop kopal grob, začul je iz zaboja slaboten glas, izrekel je očetu, da je otrok še živ, da ga torej ne more pokopati. Lowther mu je na to iztrgal iz rok motiko, izkopal je sam grob, postavil vanj zaboj, zasul grob s prstjo in odšel. Zdaj pa je klical grobokop na pomoč, prihitali so ljudje, odprli grob in našli dete še živo, katero pa je kmalu potem umrlo.

— (Predmet za veselo igro.) Pred kratkim peljal se je gospod X., kupec iz L. . . . s ponočnim vlakom domov v B. . . . V istem kupeju sedela je tudi dama iz V. . . . Ker je bilo jako vroče, sklenil je gospod X., sezuti svoje črevlje, ki so ga vrh tega neznansko tišale. Pogledal je na svojo sosedo in ko je bil osigurjen, da trdno spi, potegnil je naglo svoje obuvalo raz trpinčene noge. Potem je tudi on sladko zadremal. Vlak je drdral vedno dalje; ko je dospel na postajo B. . . ., skočil je gospod X. po konci ter posegel po črevlje. Levega je takoj obul — a z desnim ni šlo tako lahko. Zdelo se mu je, kakor da bi bila noga otekla ali kaj, ker je nikakor ni mogel stiščati v obuvalo. Po hudem naporu se mu je vender posrečilo zlesti v mali črevelj; bil je uže skrajni čas, kajti vlak se je uže začel premikati dalje. Gospod X. vrgel se je v izvoščekov voz in drdral domov v naročje svoje ženke. Prvo njegovo delo pa je bilo, da je sezul vražji črevelj, ki ga je tako tiščal, kakor še nikoli poprej! A kaj zapazi? Črevelj je bil ženski čreveljček . . . kako je bilo to mogoče? Pa vsaj ni njegova sopotnica tudi sezula obuvala in potem je on zamenjal pravi par? — Žena ni hotela ničesar verjeti; začel se je prepri in vedno slabeje se je godilo ubogemu X. Še hujše pa se je godilo njegovi sopotnici, ko je prišla domov k možu. Ta je hotel na vsak način vedeti, od kod ima na jedni nogi možki črevelj, a uboga soproga mu ni zamogla povoljno razjasniti te zastavice. Konečno tožila sta obadva para zaradi ločitve zakona! Na srečo obrnil se je so-

prog sopotnice gospoda X. do istega advokata, kakor soproga X-ova. Odvetnik je ubogim zakonskim stvar razjasnil in konec je bil — veliko odpuščanje na obeh straneh!

— (Čehi v Ameriki) so se tudi jako zanimali za volitev predsednika. V mestu Cleveland (Ohio) so stali skoro jednoglasno za demokratičnega kandidata in so največ pripomogli k zmagi tamošnjih demokratičnih volilnih mož.

— (Novijorške gostilnice) prenočujejo povprečno vsako noč nad 100 000 tujcev; vrh tega stanuje nad 60 000 domačih prebivalcev v hotelih. Vse gostilnice veljale so več nego 50 000 000 dolarjev. Novi Jork ima po najnovejši štetvi 107 300 poslopij.

Domače stvari.

— (Odlikovanje.) Nj. c. in kr. apost. veličanstvo cesar izvolilo je z odlokom z dne 21ga t. m. podeliti bivšemu poštarju gospodu Ivanu Leskoviču v Idriji zlati križec za zasluge v priznanje njegovega mnogoletnega zvestega in pohvaljenega službovanja.

— (Vojaštvo.) Asistenti v rezervi pri vojaškem oskrbovališči so bili imenovani jednoletni prostovoljci: Ivan Vidmar, Alfred Pokorny, Alfred Arbeiter in Ivan Golias, vsi pri pešpolku baron Kuhn št. 17.

— (Profesor vitez Gariboldi) je uže znatno okreval in zdravniki upajo, da se mu vrne zopet popolno zdravje.

— (Drsališče.) Včeraj otvorilo se je drsališče pod Tivolijem. Na „Kernu“ smo tudi videli uže drsati se posebno strastne drsalce. Zdanje sila mrzlo vreme je gotovo po godu drsalcem, saj kaj njim mari, če drugi tožijo o mrazu, da imajo le oni léd.

— (Slovensko gledališče.) Prihodnji ponedeljek dne 1. decembra t. l. priredila se bode v tukajšnjem gledališču zopet slovenska predstava. Igral se bode Mosenthalov, po Ogrincu poslovenjen igrokaz v 5 dejanjih: „Na Osojah“.

— (Surovost.) Dne 22. t. m. ob 11. uri zvečer kramljal je Tine K. iz Loke z drago svojo v Jaršah pod njenim oknom. Tedaj pa pride mimo neznan človek in zapiči vasovalcu med rebra železne vile ter se potem zopet tiho zmuzne.

— (Iz Ljubna) se poroča, da je prišel na tamošnji postaji Rudolfove železnice pod kolesa železniškega voza nek premikač, ko je skopčeval vozove tovrnega vlaka. Obležal je takoj mrtev na mestu.

— (Profesorska služba.) Začetkom 2. poluleta šolskega leta 1884/85 razpisana je profesorska služba za zgodovino in geografijo na mestnem gimnaziju v Trstu. Prošnje naj se vložijo do konca decembra t. l. pri tržaškem magistratu.

— (Iz Trsta) se poroča: Dne 25. t. m. ob polu 5. uri zvečer pripeljalo se je sim z Lloydovim parobrodom 936 vojaških dopustnikov iz Ercegovine; vodili so jih 11 častniki.

„Dolge ulice.“

Prošnja do mestnega magistrata.

(Izv. dop.)

„Durch diese hohle Gasse muss er.“

Kdo ne pozná teh nesrečnih „Dolgih ulic“? Narod jim pravi „Preměcgarske ulice“ in po nemški so jih krstili za „Barmherziger-Gasse“, toda imenovati bi se morale „Barmherzigkeit-Gasse“; kajti usmiljenja, velikega usmiljenja je vreden vsak, komur je sojeno, kedaj hoditi po teh ulicah, ki vežejo Dunajsko cesto skozi nekdanjo Blatno Vas s Šentpeterskim predmestjem. V teh ulicah je blato domá — saj držé v Blatno Vas! — in pomôsta (trotoarja) nimajo nobenega. Ozke so pa tako, da se moraš k zidu po konci postaviti kakor žrd, ko drči voz mimo tebe, in še vesel moraš biti, ako se ti ne zgodi nič drugega, kakor to, da te konj in voz z blatom poškopita „od

nog do glave". Ako pa hoče slučaj, da se tu srečata dva voza — in to je v teh živih ulicah kaj navadnega — potem je tvoje življenje v očitni nevarnosti, in glej, da je rešiš! Pot moraš ubrati pod sé ter do jako oddaljene veže teči, kar te pete nesó. Ogniti se dvema vozovoma — to ti je tukaj nemogoče! Kajti te ulice, naše slovenske stolice posebno dostojne, imajo tudi to lepo svojstvo, da jih od obeh platij obdaja po štiri metre visok zid Schafferjeve in Českeve hiše in deželne bólnice, in da so v vseh dolgih ulicah samo tri veže, v katere se moreš ogniti v skrajni nevarnosti.

Kaj pa še le ob semánjih dneh?

Kar gorenjska stran prizene blagá v Ljubljano, vse se goni tód na semenj, kakor bi na sejmišče ne držala nobena druga pot nego „Dolge ulice“. Ako nečeš grdogledemu volu ali biku gorenjskemu žrtvovati življenja svojega, oborózi se vsak semánji dan z dolgo in krepko gorjačo ter okoli sebe mahaj z njo, kakor obloški mešetar; ako tudi dobiš z grdim, umazaniam repom katero po čednji suknji, palica te vender obvaruje, da vsaj cel prideš skozi ulice.

In zdaj pomislite, da skozi te ulice, kjer si niti odrasel človek ni v svesti življenja svojega, da tu skozi letos hodijo ubogi šolarčki in šibke deklice v novo vadnico na Rosljevi cesti! Kar nežne šolske mladine premorejo hiše na Dunajski cesti, na Marije Terezije cesti, na cesti proti Rudolfovemu kolodvoru, v Novih ulicah, v Kolizejskih ulicah, v Bethovnovih ulicah in na Franca Jožefa cesti, vsa hodi tu skozi na vadnico. Vabim vsakega, kdor misli, da pretiravam, naj pride gledat navadni, zlasti pa navadni semánji dan, kako se ti mali ubožci kriče stiskajo ob zid, da bi ne bil povoženi ali pohojeni. Res je, da se v tem kratkem času, odkar je odprta nova vadnica, tukaj ni pripetila še nobena velika nesreča, ali kedó hoče biti porok, da se nikoli ne bo? Zlasti mesarji ljubljanski dirjajo s svojimi vozovi po Dolgih ulicah kakor besni in Gorenjci, goneči živino s semnja, tudi niso posebno obzirni.

Obračam se za tega delj do slavnega magistrata ljubljanskega s prijazno prošnjo, da odpravi, kolikor je v njegovi móči, te neprilike, dokler še ne bode prepozno. Najprimerneje bi bilo, da bi magistrat prepovedal po Dolgih ulicah voziti vsakemu, kdor nima oprava v kateri tistih treh hiš, ki stojé v Dolgih ulicah. Ako se pa magistratu ta prepoved zdi predrakonsko in nezvršljiva, poskrbi naj vsaj za to, da vozniki po téh ulicah ne bodo tako hitro vozili in tako besno dirjali kakor doslej. Vsak se strogo kaznuj, kdor se pregreši zoper ta ukaz!

In napósled ukréni slavni magistrat — in ta svoj ukrep izvršuj z vso strogostjo — da gorenjski kmetje svojega blaga ne bodo po Dolgih ulicah gonili na živinski semenj. Kar pride živine s Posavja, góni naj se mimo kolodvora, proti sv. Petru in čez šempeterski most na sejmišče; a kar ga pride z visokega Gorenjskega in iz vrhniškega okraja, góni naj se po Dunajski cesti in potem ali čez Predilne ulice ali pa tudi mimo kolodvora proti mestni klavnici.

S temi pripomočki bi slavni magistrat odstranil res veliko nevarnost, ki vsak dan v Dolgih ulicah preti našim otrokom ter veliko uslugo storil vsem, ki morajo hoditi po Dolgih ulicah. Zeleti bi pa bilo, da bi slavni magistrat tukaj nasvetovane prometne preembe izvršil kar najhitreje, kajti po toči zvoniti je prepozno!

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Linec, 27. novembra. Škofu Rudigierju se je bolezen obrnila na slabeje. Vso noč ni nič spal in nadlegovala ga je vročica.

Brunšvik, 27. novembra. Windthorst izjavil je včeraj uradnemu sodišču za Cumberlanda njegov nastop dedščine.

Budimpešta, 26. novembra. Odsek za preustroj górenje zbornice je rešil paragrafe 12 do 16 ter dodal pri § 12. o iniciativnem pravu górenje zbornice k uže postavljenim še daljnih dvanajst izjem (tikajočih se važnih upravnih, verskih in finančnih vprašanj).

Zagreb, 26. novembra. Pri včerajšnjih občinskih volitvah v Brlogu so Starčevićanci prouzročili nered, kateri je preprečil objavo izdaja volitve, katera je ugodno za vlado izpala. Kompanija vojakov je zopet napravila red.

Berolin, 26. novembra. Obeda, kateri se je priredil v čast Stanleyu in članovom zapadno-afriške komisije, udeležilo se je 275 oseb. Negri je v nemškem govoru naglašal znanstveni pomen Nemčije. Stanley je naglašal, da je lepa bodočnost Afrike zavisna od kristijanske civilizacije. Bilo je več napitnic.

Berolin, 26. novembra. Državni zbor je vzprejel s 180 proti 99 glasovom predlog o dovolitvi dijete.

Pariz, 26. novembra. Ferry je od zbornice zahteval nov kredit 43 milijonov za Tonking in to nujno.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 27. novembra.

	glid.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.55
„ „ „ srebri	82.75
Zlata renta	104.05
5% avstr. renta	96.85
Delnice národne banke	870.—
Kreditne delnice	299.50
London 10 lir sterling	123.20
20 frankovec	9.76
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.15

Tujci.

Dné 25. novembra.

Pri Maliči: Reiling, trgovec, iz Monakova. — Deininger, Pach, Hock, Pressburger, Tandler, Gerber, Weidinger, Kolbl, Danzinger, trgovci, z Dunaja. — Millonik, trgovec, iz Celovca. — Höller, c. kr. voj. med. oficijal, iz Ljubljane.

Pri Slonu: Bollag, Kopstein, Wirl in Kulka, trg. potovalci, z Dunaja.

Pri Južnem kolodvoru: Klavura, zasebnica, iz Celovca. — Tomec, posestnik, iz Starega Trga.

Umrlí so:

Dné 25. novembra. Neža Ungarn, delavka, 70 l., Kravja Dolina št. 11, starostno opešanje.

Dné 26. novembra. Franciška Janežič, udova lokomot. vodnika, 57 l., Sv. Jakoba trg št. 10, jetika.

Tržne cene.

V Ljubljani, 26. nov.: Hektoliter hanaške pšenice velja 7 gld. 27 kr., domače 6 gld. 50 kr.; ječmen 4 gld. 71 kr.; rež 5 gld. 4 kr.; ajda 4 gld. 71 kr.; proso 5 gld. 69 kr.; tursica 5 gld. 40 kr.; oves 3 gld. 9 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 86 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 92 kr., salo po 82 kr., špeh po 58 kr., prekajen po 72 kr., maslo (sirovo) 82 kr., jajce 3 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 58 kr., svinjina 56 kr., drobniško po 34 kr. — Piške po 45 kr., golobi 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 69 kr., slame 1 gld. 51 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 50 kr.; mehkih 5 gld. — kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
25. nov.	7. zjutraj	741.22	— 7.0	ssvz. sl.	obl.	0.00
	2. pop.	739.49	— 1.6	svzh. sl.	»	
	9. zvečer	739.95	— 7.6	bzv.	megla	

Josip Fantoni

trgovec v Kranji h. št. 189 in v Lescah h. št. 20
priporoča svojo bogato

zalogo v barvah in v raznoterem galanterijskem blagu.

On se bode vselej potrudil, p. n. občinstvo v zadovoljnost postreči in po mogočnosti v dober kup prodajati. Ravno kar je dobil veliko blaga iz tovarne, katero se posebno kot

darilo o sv. Miklavžu in o Božiču

priporočuje.

(129) 3—1

Zobozdravnik Schweiger

z Dunaja

biva v hotelu „pri Maliči“, II. nadstropje, št. 23-24

posluje vsak dan

od 9. do 1. ure in od 2. do 5. ure popol.

Cela zobovja in posamni zobje

izdeljujejo se po najboljših do zdaj izkušenih navodih amerikske in nemške sestave.

Pri novih zobovjih brez perés daje se nov amalgamiran kavčuk, ki vsled svoje lastne teže v spodnji čeljusti tako trdno tiči, kot bi bil s peresi pritrjen; górenje zobé na zahtevanje se vzdúšnim tlakom.

Plombiranje zobé s zlatom, zlatim in platina-amalgamom ter cementom.

Najnovejši od zobnega zdravnika dr. Herbsta iz Bremena izumljeni način, votle zobé polniti s zlatom, izvrševal bom jaz; način ta pripoznali so prve amerikske avtoritete kot najboljšo zlato plombo, koja se jako trdno prime in ob zobovnih straneh utrdí.

Jednacega učinka je od istega uvedeni **zlati amalgam**, ki je skoro sličen dobrnosti zlata in se le v take zobé vdevlje, koji so preslabi za zlato plombo. **Cementna plomba** ugodna je zlasti za sprednje zobé, ker se zobém jednaka barva prevarljivo lahko ponareja; je jako močna in se hitro strdí (v petih ali desetih minutah).

Vsak zobohól se tekoj zatré, boleče zobé plombira se še le po polnem odstranjenju bolečine. Po mojem do zdaj ohranjenem in mnoga leta izkušenem navódu polnijo se i zobne korenine a istotako po polnem gnjili zobje, če še takó bolé, ne da bi je bilo treba izruvati, tako da je možno z njimi jesti in jed prežvekati brez vsake bolečine.

Vse operacije se brzo in zanesljivo izvršujejo; popravljajna in neprimerna zobovja se vzprejemljejo radovoljno v pretvarjanje.

Ker se nameravam v Ljubljani nastaniti, skrbel in trudil se bom tudi tú, pridobiti si z vestnim, dobrim in solidnim delom ter poslovanjem zaupanje p. n. občinstva. Konečno omenjam še, da sem z vsemi potrebnimi pripravami in opravo sedanje moderne zobne umetelnosti in tehnike po polnem preskrbljen, torej mi je tudi možno, po polnem ugajati vsem zahtevam p. n. občinstva, ki v to stroko spadajo. (130) 3—1

Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejše.

Zaloga zemljevidov,

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova knjigarna v Ljubljani.